СТАТИСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Морозюк Олександр Олексійович,
здобувач ступеня доктора філософії
кафедри обліку та консалтингу;
Державний податковий університет

В сучасних умовах економічної нестабільності та зростаючих викликів перед підприємствами постає завдання забезпечення належного рівня економічної безпеки, що неможливе без ефективного управління основними засобами. Основні засоби є важливим компонентом ресурсної бази будь-якого підприємства, і їх стан та ефективне використання безпосередньо впливають на фінансову стійкість та конкурентоспроможність.

Статистичне забезпечення обліку та аналізу основних засобів стає ключовим інструментом для обґрунтованого прийняття управлінських рішень, адже дозволяє систематизувати дані щодо їх кількості, якості, амортизаційних процесів та інтенсивності використання. Це, у свою чергу, сприяє своєчасному виявленню ризиків, пов'язаних із зношуванням, неефективною експлуатацією чи надмірним навантаженням на виробничі потужності.

Таким чином, належна організація статистичного забезпечення обліку основних засобів є одним із основних напрямів підвищення економічної безпеки підприємства, адже дозволяє забезпечити його стійкість і конкурентоспроможність на ринку в довгостроковій перспективі.

Основні засоби, такі як будівлі, обладнання, машини та інші матеріальні активи, відіграють важливу роль у функціонуванні будь-якого підприємства, оскільки вони забезпечують реалізацію основної діяльності та сприяють підвищенню виробничих потужностей. Ефективний облік основних засобів надає точну інформацію про їх стан, ступінь зносу та вартісні характеристики, що є необхідними для прийняття стратегічних і тактичних рішень. Без якісного обліку підприємства не можуть оцінити реальний стан своїх активів, що створює загрозу для їх економічної безпеки. Точний і своєчасний облік дозволяє забезпечити належний контроль за основними засобами, прогнозувати необхідність їх оновлення чи ремонту, уникати надмірного зношення та запобігати нераціональному використанню. Таким чином, облік основних засобів є важливою складовою економічної безпеки, оскільки він забезпечує основу для підтримки стабільної і ефективної роботи підприємства.

Статистичні методи дозволяють більш глибоко аналізувати дані обліку основних засобів, що важливо для виявлення тенденцій у їх використанні та зношенні. До основних методів, які використовуються в цьому контексті, належать дисперсійний аналіз, кореляційно-регресійний аналіз, трендовий аналіз та інші [1, с. 110]. Застосування цих методів дозволяє оцінити, як змінюється вартість активів, яка частка зносу є оптимальною для безпечного функціонування та які основні засоби потребують пріоритетного оновлення.

Завдяки цьому керівники можуть ухвалювати обґрунтовані рішення, спрямовані на мінімізацію ризиків втрат активів та зниження витрат на утримання.

Ефективне використання основних засобів тісно пов'язане з економічною безпекою підприємства. Неефективна експлуатація, зокрема простої чи перевантаження обладнання, може призвести до додаткових витрат на ремонт, зниження продуктивності та підвищення ризику технічних аварій. Статистичний аналіз дозволяє виявити такі нераціональні практики, оцінюючи завантаженість та частоту експлуатації основних засобів. Це допомагає визначити оптимальний режим роботи, який забезпечить максимальну віддачу від активів без ризику їх передчасного зносу, що є критичним фактором економічної стабільності.

Амортизація є одним із ключових аспектів, який впливає на фінансовий результат підприємства та економічну безпеку. За допомогою статистичного оцінювання амортизаційних процесів можна аналізувати, як змінюється залишкова вартість основних засобів у часі, і наскільки амортизація відповідає реальним умовам експлуатації [2, с. 52]. Це дозволяє підприємствам уникати ситуацій, коли їх активи залишаються на балансі зі штучно завищеною або заниженою вартістю. Систематичний підхід до амортизаційного аналізу сприяє більш точному плануванню витрат на оновлення та модернізацію основних засобів, що знижує фінансові ризики.

На основі статистичного аналізу підприємство може прогнозувати, коли певні основні засоби потребуватимуть заміни або капітального ремонту. Це важливо для підтримки належного технічного стану активів і забезпечення їх безперебійної експлуатації. Прогнозування дозволяє заздалегідь формувати бюджети для оновлення активів, що, у свою чергу, позитивно впливає на фінансове планування та знижує ймовірність виникнення критичних ситуацій. Таким чином, статистичне забезпечення обліку стає не тільки інструментом аналізу поточного стану основних засобів, але й важливим елементом довгострокового планування, що підтримує економічну безпеку підприємства.

Для глибшого розуміння ефективності використання основних засобів доцільно застосовувати низку економічних та технічних показників. Наприклад, коефіцієнт зносу, коефіцієнт придатності, коефіцієнт оновлення та вибуття – дозволяють визначити рівень зношеності та необхідність у відновленні основних засобів. Використовуючи статистичні методи, ці показники можуть бути оброблені для аналізу змін у часі та виявлення можливих загроз для економічної стабільності підприємства. Такий підхід допомагає не лише оцінити поточний стан основних засобів, але й спланувати заходи щодо їх модернізації.

Впровадження сучасних інформаційних технологій та автоматизація процесів обліку дозволяють значно підвищити точність і оперативність збору даних про основні засоби. Використання спеціалізованого програмного забезпечення для обліку основних засобів забезпечує автоматичне оновлення інформації про їх стан, дозволяє автоматично розраховувати показники амортизації та здійснювати моніторинг вартості активів у режимі реального часу. Завдяки автоматизації керівництво підприємства може отримувати своєчасну і

достовірну інформацію, що є важливим для прийняття рішень з управління економічною безпекою.

Прогнозна аналітика стає все більш затребуваною в управлінні основними засобами, оскільки дозволяє заздалегідь передбачити витрати на заміну чи модернізацію активів. Статистичний аналіз дає змогу будувати прогнози на основі даних про знос і амортизацію основних засобів, що допомагає уникнути різких фінансових витрат на підтримання їх у належному стані. Прогнозування витрат на основні засоби дозволяє не тільки покращити управління активами, але й зменшити фінансове навантаження на підприємство, що сприяє його стабільності.

Одним із важливих аспектів економічної безпеки є забезпечення високої якості та ефективності основних засобів. Використовуючи статистичні методи, можна контролювати рівень якості виконаних робіт з ремонту чи обслуговування обладнання, а також оцінювати ефективність витрат на утримання активів. Аналіз витрат та ефективності дозволяє виявити області, де можна скоротити витрати, підвищити продуктивність і забезпечити максимальну віддачу від вкладених ресурсів. Це, у свою чергу, знижує ризики нераціонального використання засобів і підвищує загальну фінансову стійкість підприємства.

Статистичне забезпечення обліку основних засобів стає критично важливим джерелом інформації для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень. Дані, отримані за допомогою статистичних методів, дають змогу керівникам не лише оцінювати поточний стан основних засобів, а й планувати їх подальше використання, модернізацію чи заміну. Це сприяє оптимізації ресурсів, підвищенню ефективності виробництва та зниженню ризиків, пов’язаних із непередбачуваними витратами на основні засоби. На основі таких даних підприємство може розробити стратегію розвитку, що забезпечить економічну безпеку та дозволить уникнути потенційних загроз фінансової стабільності.

Таким чином, статистичне забезпечення обліку та аналізу основних засобів є ключовим інструментом для підвищення економічної безпеки підприємства. Основні засоби складають фундамент матеріальної бази організації, і їх стан значною мірою впливає на ефективність виробничих процесів та фінансову стабільність. Належне управління цими активами дозволяє уникати непродуктивних витрат, підтримувати оптимальний рівень зносу та зберігати актуальність матеріально-технічної бази в умовах мінливого ринкового середовища.

По-перше, якісний облік основних засобів забезпечує точну інформацію про їх стан, що є основою для прийняття ефективних рішень з управління активами. Виявлення тенденцій у використанні, зношенні та вартості основних засобів дозволяє визначити, коли і які активи потребують ремонту чи оновлення. Це допомагає мінімізувати ризики передчасного виходу з ладу важливого обладнання, зменшує ймовірність виникнення непередбачених витрат і підвищує загальну стабільність підприємства.

По-друге, застосування статистичних методів аналізу сприяє не лише оцінці поточного стану активів, але й дає змогу будувати довгострокові

прогнози, що стає основою для стратегічного планування. Використання таких методів, як кореляційно-регресійний аналіз, трендовий аналіз і дисперсійний аналіз, дозволяє глибше дослідити ефективність використання основних засобів, оцінити амортизаційні процеси та визначити оптимальні параметри експлуатації. Це сприяє забезпеченню балансу між витратами на підтримку активів у належному стані та збереженням їх вартості.

По-третє, автоматизація процесів обліку основних засобів дозволяє знизити ймовірність людських помилок і прискорити обробку великих обсягів даних. Завдяки автоматизованому обліку підприємство отримує актуальну інформацію в режимі реального часу, що є важливим для оперативного реагування на зміни в технічному стані активів. Це, своєю чергою, забезпечує економію часу та ресурсів, дозволяє оптимізувати витрати і підвищити загальну продуктивність.

Прогнозування потреб у відновленні та модернізації основних засобів також є важливим компонентом економічної безпеки підприємства. За допомогою статистичних методів можна оцінити, коли основні засоби потребуватимуть капітальних вкладень, що допомагає уникнути несподіваних фінансових витрат та ефективно розподілити ресурси. Такий підхід дозволяє підприємству уникати технічного зношення активів, зберігати стабільність фінансових потоків і підвищувати загальну ефективність діяльності.

Загалом, статистичне забезпечення обліку основних засобів є не тільки засобом контролю, але й потужним інструментом для стратегічного управління підприємством. Воно дозволяє керівникам ухвалювати обґрунтовані рішення, що сприяють підвищенню конкурентоспроможності, ефективності використання ресурсів та стійкості організації в умовах мінливого ринку. Це забезпечує фінансову та економічну безпеку підприємства, дозволяючи йому адаптуватися до зовнішніх викликів і зберігати свою стабільність у довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел

1. Зубрицька Я. О. Використання кореляційно-регресійного аналізу в управлінні трудовим потенціалом підприємства АПК. Інвестиції: практика та досвід. 2013. № 18. С. 110–113. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2013_18_24.

2. Лопатюк Р. І. Прогнозування рівня інвестиційної діяльності підприємств аграрної сфери. Ефективна економіка. 2013. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/ UJRN/efek_2013_4_52.